

Redactiunea

se afla in
strada lui Leopoldu Nr. 44.
Articolele nefrancate nu se primescu
numai de la corespondintii re-
gionali ai „Federatiunii.“ *Scrisori*
neputa sa se publica. Articlii tra-
ditiionali nepublicati se voru arde si nu
mai la cerere espre sa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune :
Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siesse lune 5 „ „ „
Pre annulu intregu 10 „ „ „

Pentru Romania :
Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ „ „
Pre 3 — 8 „ „ „

Pentru Insertiuni :
10 cr. de linia, si 30 cr. taxa timbrala
pentru fiecare-care publicatiune sepa-
ratu. In locul deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

**Invitam la renoirea pre-
numeratiunii pre trei-lu-
niulu Oct.—Dec. si rogamu
totodata pre p. t. domnil re-
stantiari, se aiba bunetate
a-si rafui socotelele, pentru
a poté si noi impleni mai cu
inlesnire detorintiele noastre.**

R e d . i n t .

B.-Pest'a, 12/24. Oct., 1874.

Membrii camerei deputatilor Un-
gari se intrunira asta-di la 11 ore
a incepe sesiunea a trei-a annuale
siodului elect. 1872/5. Deputatii
erau 100 la numeru, se accepta inse-
ntia celloru absentii pentru ca luni
partii se voru face alegerile officiului
si se adasta prezentarea feluriteloru
propoziti de legi, cari tote voru cere in-
activitatea camerei. Ministrulu fin.
Ghicizy au pregitu mai multe
propoziti (d'in cari unele se si publica
d'uarie) cu cari tinde a immulti
puterile statului prin urcarea dari-
ceea ce are se supere pre deputati,
mai alessu pre proportiunile tierrei,
si multa nevoia au suportatu si pana
in sarcinile publice, incatu restantiele
de lucru trecu, precum se scie, preste 100
milionu. Guvernulu Ung. nu are neci cu-
lucru neci abnegatiunea de a renuncia
la obligatiunile celle mari, reducandu bu-
getulu la proportiuni mai modeste, ci
bine incarca pre locuitorii tierrei,
si d'andu la patriotismulu lor. Nu
mai inca ce va dice camer'a, dar si la
cand s'ar vota aceste noue sar-
pote, ar trebui se se ingrigesca
si in poporatiuniloru si procurarea
de locorlu de castigu, deschidindu-li
si borse de venituri, ca astfelu se se
scuze darea cu castigulu, ca-ci
d'andu prin storcerea puteriloru
si se pregatesce ruin'a ei.

Senatul imp. de Vienn'a si-au in-
trunira activitatea inca d'in luni-a tre-
ta. Ministrulu de fin. accentua in espu-
siune prezentata camerei faptulu, ca
statulu dovedesce serio'sa nesuintia a
statulu d'a reduce recerintiele totoru
deputatiloru la necesariulu neincon-
siu si ca numai pentru instructiune
si justitiei se ceru summe mai mari
de 200 m. Summ'a erogatiuniloru
ann. 1875 se urca la 381,782,551
fl. si mai pucinu cu 1,482,762 fl. de
an. tr. perceptiunile preliminate
se urca la 369,429,694 fl. prin urmare
statulu face 12,352,857 fl., care se va
trage d'in rezervele de rente disponi-
bla pe legea votata la 24. Dec. 1873.
Statulu de fin. tiene ca mediulocu
mai potrivit pentru restabilirea
de bugetulu este reform'a de
structiune, adeca totu ca la noi, ur-
d'andu d'ariloru.

Congresulu beser. allu serbiloru
si s'ar intrunira la desbaterea gener. proie-
ctulu de statutul elaboratu de sinodulu
episcopale. Elaboratulu este rezultatulu
de compromis si se crede ca va fi
statulu si la desbeterea speciale. Foile
de lege de aici se bucura de una parte
de statutulu de administratiunea averiloru
d'in man'a clerului, era de alt'a
de statutulu de perturbatorie, cum d'acu
si au ajunsu in minoritate. Noulu
statulu au si datu de conflictu cu
statulu nationale alu carei-a capu este

Mileticiu, pentru cuventulu ca in list'a
candidatiloru comisiunii pentru ad-
ministrarea scoleloru Metropolitulu n'au
suscuptu numele lui Miteticiu si a par-
tesaniloru sei.

Essercitiile militare de toma
alle ostiriloru Romaniei la cari mai
tote puterile europene au fostu repre-
sentate prin delegati militari sunt a prope
a se termina. In 25. oct. se va face mare
parada pre bulevardulu d'in Bucuresci,
cu care ocaziune se voru impartii legiu-
niloru noue stetguri, totu cu acesta oc-
caziune credemu ca se va desvelu si sta-
tu'a lui Michaiu Eroulu, redicata in fa-
cia palatulu Universitatii.

**Inauguratiunea Universitatii d'in
Zagrabi'a.**

Ce pote patriotismulu chiaru si la
unu poporu pucinu numerosu si saracu,
adeveresce esemplulu Croatiloru, cari
de doue decennie incoce pusera coron'a
edificiulu literariu, intemeiandu mai
nainte academi'a si mai apoi universita-
tea sciintieloru, ambele la initiativ'a il-
lustrulu patriotu si generosulu Mecen-
ate *Strossmayer*, pre demnulu episcopu
de Diacovaru, care au sacrificatu mai
multe dieci de mii de florinti pre alta-
riulu culturai nationale, si anume sin-
guru pentru universitate 50,000 v. a.,
pentru cari fapte maretie invidi'a si
rancorea politica-nationale impinsese
pre unii turbati magiari officiosi se
strige in gur'a mare, ca eppulu *Stross-
mayer* este respitoriulu si ca prin urmare
trebuesce pusu sub curatela, era bunu-
rile episcopatululu sub sequestru si altele
assemene, — dar puternicia de la Pest'a
cu tote sfortiarile d'a lovi pre capulu
miscarii nationale, cercandu prin vile
accusatiuni a-lu discredit'a si la curtea
domnitoria, nu s'au potutu atinge de
d'insulu pentru-ca vertutea au tociu
armele celle miserabili alle invidiei. Totu
ce magiarii potura scote la calle fu inla-
turarea lui *Strossmayer* si numirea ma-
gionulu *Mihalovicu* in scaunulu me-
tropolitanu de *Zagrabi'a*, dar *Stross-
mayer* n'au cercatu remuneratiune la
inimicii sei, ci in consciintia sa cea
pura. Asta-di d'insulu se bucura de
oper'a maniloru salle si de nemarginit'a
iubire si stima a connationaliloru sei,
ceea ce valoreza mai multu decatu tote
metropolele Resaritulu si alle Apusu-
sulu. — Domne, da-ni si Romaniloru
assemene Mecenati, ca se se mai in-
demne si publiculu, ca-ci altmintrea
academi'a romana nu se va infintia in
seclulu acestu-a. Nu ni lipsescu omennii
cu stari mari, dar se pare ca nu sunt
inspirati d'at'at'a iubire de natiune ca
prelatulu croatu, neci immortalitatea
numelui nu-i imboldesce la fapte mari.

Inauguratiunea universitatii se in-
cep'u cu liturgi'a solenna celebrata la
19 oct, in beserie'a catedrale. Piatu
stlu *Marcu* era indesuita de spectatori,
cari voiau se vedea intrarea onoratori-
loru in aul'a camerei deputatiloru, unde
se tien'u solennitatea inauguratiunii. De
a stang'a ocupau locu membri camerei
dep. — in centru osebitele deputatiuni,
in alti funtiunari admin. si just. reu-
niunile comunale, era de a drept'a si
stang'a sub galerie erau studentii; in-
aintea scauneloru facia cu tronulu sie-
deau in fotolie persone de distinctiune,
intre cari: ministrulu *Pauler*, A.Ep.
Mihalovicu, command. tierrei, Episc.
Strossmayer, Ep. *Smiciclas*, consiliarii

int. de statu si generali, apoi Dr. *Telfy
Hornig*, etc. ospetii d'in Ungari'a.

Banulu *Mazuranicu* in calitate de
commissariu deschise solennitatea cu
discursu latinescu. Consil. de sect. Mu-
kicciu ceti rescriptulu imper. apoi legea
sanctionata despre fondarea universi-
tatii. Dupa aceste banulu rostlu altu dis-
cursu, terminatu cu cuvintele „Croatiam
universitatem literarum Francisco-Io-
sephinam nomine ac jussu Augustissimi
imperatoris Francisci-Iosephi I. inau-
guro.“ *Nemarginita* bucuria se mani-
fest'a dupa aceste cuvinte. Alinandu-se
acclamatiunile banulu installa pre Rec-
torulu magnificu *Mat. Mesicu*, prin dis-
cursu inceputu cu cuvintele „Capesse
sedem.“ Noulu Rectoru tien'u unu
discursu in limb'a croatica si altulu in
limb'a latina, apoi una espunere in l.
croatica asupr'a dezvoltarii statulu sco-
lare, a faseloru prin cari trecu faculta-
tea (academi'a) de drepturi si asupr'a
ideei sulate de *Eppulu Strossmayer*
pentru fondarea universitatii, accen-
tandu misiunea de cultura a acestui
institutu, memoria in fine cu caldurose
cuvinte de multumire sacrificiale Dom-
nitorulu, alle *Eppulu Strossmayer* si
altoru Mecenati, precum si alle natiu-
nei. Numele toturoru fusera salutate cu
fragorose acclamatiuni.

Dr. *Telfy* in numele universita-
tii sorori din Pest'a saluta univers.
croatica intr'un discursu inceputu
in l. magiara si terminatu latinescu;
assemene rectorulu univers. de Clu-
siu Dr. *Finali*, prof. *Dobranksy* in
numele scolei tehnice d'in Pest'a, —
Dr. *Rand'a* prof. univers. de Prag'a, in
numele natiunii Cehice, Dr. *Cost'a* in
numele Sloveniloru, Dr. *Scobel* d'in Cra-
covi'a, Dr. *Bienderman* d'in Gratiu,
Ciulenu si *Sassinek*, in numele slovaci-
loru d'in Ung. — Apoi celebrulu Dr.
Gneist, in numele univers. betranei
sorori d'in Berlin, — disse intr'altele:
Croatia are misiunea d'a comunica
Orientulu cultur'a Occidentulu. Diffe-
rentia limbei nu este pedec'a ce ne-ar
poté desparti, ca-ce sciintia e bunu
commune allu lumei intrege.

Espreiuni scotose de placere
urmara acestor cuvinte, dupa cari cele-
brulu professoru germanu presenta rec-
torulu adress'a de fericitari splendidu
ornata a universitatii de Berlinu. Mai
vorbira *Pauler*, *Romer*, *Franknoi* (d'in
Pesta), reprezentantii scoleloru mai
inalte d'in *Belgradulu Serbiei*, rectoru
universitatii d'in *Bolonia* Dr. *Poli-
cini*, italianesce, si altii, caroru toturo-
ru-a multumulu latinesce rectorulu
Mesicu. — Essindu d'in aula *Strossmayer*
fu salutat cu entusiastice acclamatiuni
(*Zivio*).

Solennitatea tien'u preste 3 ore,
pana la 2 ore d. m. candu apoi urm'a
prandiulu pentru 250 persone in sal'a
casinulu, unde n'au lipsitu inchinările
intru prosperarea universitatii si pentru
fericirea personeloru inalte si de di-
stinctiune. Sub decursulu festivitatiei so-
sira 400 telegramme de fericitare. Ser'a
ospetii in palatulu banale, serenada cu
tortie banului, eppulu *Strossmayer* si
rectorulu. Stratele au fostu illuminate
splendidu, etc. Avemu se observamu ca
d'uariele mag. crepa de necadiu, ca nu
s'au toastatu pentru statulu ung. si uni-
tatea lui. Iubirea nu se pote storce cu
de a sil'a, ea trebue se fia spontana, dar
fresce mai antaiu trebue meritata.

Vienn'a 21/10 1874.

Senatul imp. reincepu eri in
20. Octobru, affacerile salle. Prima ces-
tiune fu proiectulu dlui de Pretis, pri-
mitu ca unu malum omen pentru ses-
siunea de estu-timpu, ca-ce dlui ministru
de financie asternu bugetulu annulu
1875 cu unu deficitu de 12 millione;
ac'est'a e de multumitu numai bursei,
carea influintia pana si radecinele sta-
tulu cu catastrofa sa, de si pre atunci
guvernulu promisesse, ca din partea
ast'a statulu nu va sufferi nemicu. Nu
voiu se intru mai departe in cestiunea
ast'a, ci me marginescu a sustiené, ca
statulu culege totu numai frupte amare
pre urm'a dualismulu. Majoritatea na-
tionalitatiloru nemultumite, si tesau-
rulu a prope de ruine, aceste sunt ur-
mele dualismulu, si elle ni-spunu, ca
dr'a i-se apropia. Constitutiunea se cla-
tina, chiaru si cei credentiosi incepura
a-i fi necredentiosi; la ast'a ne inde-
reptatiesc alegerea de deputatu in
cerculu I. allu capitalei, unde la alege-
rea mai strinsa din 19 c. candidatulu
celoru credentiosi constitutiunii D. *Pol-
lak* remase in minoritate cu 16 voturi,
facia de candidatulu oppositiunii D.
Seutter. Dualistii se necagescu amaru
si pre oppositiunea Boemie, pre carea
o credeau a fi devenitu impotente, dupa
ce 7 slabanogi paresira castrele natiu-
nali. Oppositiunea inse viedia totu asi'a
de tare ca si mai inainte, ca-ce la ale-
gerile ceste noue reesf de nou alessa in
numerulu de pana acumu. Natiunea
Boemiloru nu-si va parasi terrenulu,
sciindu ca are se invinga.

Scandalulu *Arnim - Bismarkianu*
totu mai occupa diuaristic'a. La celle
din nrulu trecut adaugu, ca incuisi-
tiunea se continua cu diligentia, dar'
fora neci unu resultatu favorabile pen-
tru *Bismark*, deca nu se pote numi fa-
vorabilu, ca judele incuisitoriu fumandu
cigara a escitatu incendiu in locuint'a
contessei *Arnim-Boytzenburg*, unde mai
multe obiecte pretiose devenira preda
flaccareloru. — Juristii Germaniei sus-
tieniu tare, ca *Arnim* va castig'a proces-
ulu, de si chiaru si a trei-a instantia
i-a respinsu cererea de a fi pusu in li-
bertate pre garantia. On. lectori sciu
ce sorte va se-lu ajunga pre *Bismark*,
la casu, candu *Arnim* ar' triumfa.

D'in Franci'a sunt de insemnatu
noue triumfuri alle republicei. La 18 l.
c. se templara patru alegeri de depu-
tati pentru adunarea nationala. In de-
part. *Seine-et-Oise* reest D. *Sénard* cu
61 mii de voturi, facia de ducele de *Pa-
dua*, carele candida pentru Bonapar-
tisti; in alpii maritimi reesira ambii
candidati republicani *Chiris* si *Médecia*
facia de Bonapartistii-septennialisti *Rois-
sard* si *Durandy*. In *Pas-de-Calais* se
va face noua alegere, ca-ce Bonapartis-
tulu sustienutu de guvern intruni nu-
mai 66,810 era republicanulu *Brasme*
numai 61,576 voturi, precandu maiori-
tatea absoluta este de 73,002 voturi.
— Din aceste se vede dara, ca repu-
blic'a cuceresce din dt in dt totu mai
multu terrenu. Septenniulu se clatina
din temel'a, si *Mac-Mahon* se pote salva
numai prin ajutorulu republicaniloru.
Unu presemnu, ca republic'a se apropia
de triumfu e si not'a, ce guvernulu
lui *Mac-Mahon* tramise reprezentanti-
loru Franciei in *Bucuresci*, *Belgradu* si
Constantinopole, prin carea acestia sunt
invitati a lucr'a diu tote puterile pen-
tru independentia perfecta a principa-

telor dunarene. Mac-Mahon de securu nu ar' fi facutu ast'a, deca nu ar' spera in ajutoriulu republicaniloru. Cabinelele celle 'lalte alle, Europei au inarmuritu, audiendu de passulu Franciei in cestiunea orientului; tote tieneau, ca Franci'a e impotent, dar' acumu si-adedu aminte, ca ideile celle mari competu numai ei. De pre malurile Seinei a cantatu cocosiulu libertatii, fi-ti dar' secure popore, ca de acolo ve va resari si sorele cellu atatu de doritu.

Bellulu civile din Ispania a luat unu cursu favorabilu pentru republica. Don Carlos e forte necagitu. Dorrogaray fu destituitu. Carneficele genului umanu a numitu bandelorlu salle de coloneli pre ducele de Parma si pre contele de Caserta, era de capitani la cavalleria pre Contii Bari si Bardi; toti patru sunt membri ai casei burbone; asi' dara serman'a republica a Ispaniei acumu nu porta bellulu numai cu Don Carlos, ci cu intriga cas'a burboniloru. Dar' e prea tardiu, ca-ci si ai sei au inceputu acu se treca in castrele republicaniloru.

Cor.

Societatea ACADEMICA ROMANA.

Siedintia de la 24 Augustu, 1874.

Presidint: Dr. A. Fetu. Membrii presenti: d-nii Laurianu, Massimu, Baritiu, Ionescu, Odobescu, Urechis, Caragiani, Hodosiu, Aurelianu, Romanu, secr.

D. Hodosiu comunica, ca se inapoziaza la bibliotec'a societati academice tomurile No. 25, 27 si 30 din cartea Historie de l' Academie royale des inscriptions et belles lettres imprumutate de d. A. Papiu Iliarianu.

Dr. Aurelianu citeste urmatoriulu raportu alu sectiunei scientieloru naturali:

Sectiunea scientieloru naturali.

Societatea academica, petrunsa de importantia teoretica si practica a observatiuniloru meteorologice, — cunoscendu in acelasi timp, ca asemenea observatiuni nu se facu intr'unu modu sistematicu mai in neci o parte a tierei, a prevediutu in bugetulu seu pre anulu 1873—1874 sum'a de 2000 lei pentru cumpararea de instrumente si aparate meteorologice, si a decisu, ca delegatiunea, dimpruna cu sectiunea scientieloru naturale, se caute a roga mai multe persoane competente, cari se se insarcineza face asemenea observatiuni in 16 localitati ale tierei.

In urm'a mai multoru incercari, nu s'au potutu afla barbati, cari se bine-voiasca a lua asupra-le acesta 'nsarcinare; astu-felu, pre langa tota buna-vointia societatii, nu s'a pututu fonda n anulu acesta neci o statiune meteorologica.

Facia cu aceasta situatiune, sectiunea sc. naturali, in urm'a desbateriloru ce a avutu, are onore a propune, ca pentru anulu viitoriu se se infiintieze numai trei statiuni meteorologice si a-sume: un'a in Bucuresci, alt'a in Jassi, a treia la Galati. — Statiu-

nea din Bucuresci se va asieza la scol'a centrale de agricultura de la Ferestren; pentru cea de la Iasi remane, ca d-lu Dr. Fetu se caute o persona, care aru dori se iea acesta 'nsarcinare; cr' pentru statiunea de la Galati se se recomande delegatiunei, ca se intre in corespondintia cu persoanele speciale din acelu orasiu.

Pentru cumpararea instrumentelor si aparatelor necesare acestoru trei statiuni, sectiunea scientieloru naturale roga pre onor. societate academica, ca pre langa fondulu alocatu anulu trecut in bugetu, se se mai adauga sum'a de 500 lei.

Observatiunile esecutate la aceste trei statiuni se voru comunica mensuale delegatiunei societatii academice, care la rendulu seu le va insera in analole societatii, si pentru ca aceste observatiuni se pota folosi publicului delegatiunea le va comunica publicatiuniloru scientifice din tiera.

In acelasi timp delegatiunea va intru in corespondintia cu societatile meteorologice din diferite state ale Europei, pentru a tramite si a primi observatiunile meteorologice.

Semnati: Dr. A. Fetu. P. S. Aurelianu.

D. Massimu observa, ca, dupa socotela ce se facuse, s'aru cere 1500 lei pentru unu locu (observatoru meteorologicu); prin urmare pentru trei locuri aru trebui se alocamu in bugetu celu putienu 4000 l. n. ceea ce nu este o suma mare si d-sa o voteza bucurosu.

Mai vorbescu d-nii: Laurianu, Ionescu si Aurelianu, dupa care punendu-se la votu raportulu, resp. propunerea sectiunei scientieloru naturale, se primiese.

Brasiovu in 14/10 1874.

Epistola deschisa catra Clarissimulu D. Iacobu Brendusianu doctoru indrepturi, jurium inspectoru si adv. dom. in Blasiu.

Clarissime Domnule!

In scientificulu Dtale articlu, apparutu in Nr. 70. „Federatiunea“ binevoiesci a face mentiune si de persón'a mea, apoi de celle ce le-am atinsu eu, la desbateru unui §. allu instructiunei pentru organele administrative a fundatiunei A. St. Siulutiana. E dreptu dnulu meu, cumca eu ca referente aperandu paragrafulu despre responsabilitatea pentru affacerile administrative ale fundatiunei, si specificandu in asta aperare deosebitele graduri de responsabilitate normate in legile civile, am cutediat a te aduce pre Claritatea ta de esemplu, affirmandu cumca „bunaora dnulu jurium inspectoru este respunditoriu chiaru si materialmente pentru daunele ce ar' poté se urmeze cutarei fundatiuni din neglijinta sa advocatiale seu pentru vr'o culpositate comissa prin darea vr'unei opinii juridice, ca jureconsultulu capitulului.“

Claritatea ta, fora de a vorbi la paragrafulu din cestiune, indita dupa mino ai redicatu cuventulu spro a-ti apera person'a si intr'o vorbire cu stilu profundu, intoema ca cellu din articulu mai susu citatu din

„Federat.“, te-ai silitu a constatá, cumca: Claritatea ta, pentru faptele de advocatu si pentru opiniunile juridice ce le dai in calitatea de jureconsultulu capitulului din Blasiu, esci respunditoriu numai singuru consciintei proprie; primesci numai responsabilitate morale si nu alt'a. Totu acést'a o dice si in susu-laudatulu articlu din „Fed.“ in passagiulu: „si aceea o dechiaru din capulu locului, ca nece unu obligamentu nu primescu asupra-mi, nece de si nece a raspunde cu vro desdaunare materiale pentru vre-un'a parere juridica, pretensiune prosta, precumu e prostu si stupidu cellu ce o face!“ (Cuvintele claritatei tale!)

E dreptu, Clarissime, ca directu la vobirea dtale, in adunarea consiliului nu a reflectatu nimenea; responsabilitatea dtalle nu era la ordinea diliei. A observatu numai unu barbatu incaruntitu pre terrenulu juridicu, ca pre Claritatea ta, cu teori'a ce ai desfasurat'o, nu te va alege nimene de profesor de jure la universitatea intemeianda din fundatiunea Siulutiana. Indirecte inse s'au reflectatu si la responsabilitatea pura morala, acarei inscenatoriu devenisesci Claritatea ta, ca-ci vorbitorii cari avura cuventulu dupa mine si anume dd. Alessandru Bohetiellu si Alessandru Lazaru (precari credu ca nu-i vei tiene de prosti si stupidi) aperara parerile melle si paragrafulu s'a primitu dupa cumu lu formulasse comissiunea, cu unu micu adaussu chiarificatoriu, pre carele lu-propusessemu eu insu-mi in siedintia publica. Unulu din acesti-a a dssu, ca unu omu de omenia nu primiese administrarea trebiloru altui-a, fora responsabilitate. Nu sciu preceptu-lai? Deca inse claritatea ta, pretensiunea de responsabilitate, carea o redicassemu eu, spriginutu de majoritatea precumpanitoria a adunarei, cutediai a o numi atunci „prosta“ si pre noi cei ce o feceram „prosti si stupidi“ — de siguru faceamu digressiune de la ordinea diliei si ne-am fi adoperatu de a-ti raspunde directu si dupa meritu chiaru si Claritatei vestre. Aceste epitete frumoase, — forte convenitorie cu superioritatea in sciintie, de carea atat'a te laudi, se vede ca le-ai pastratu ca se-ti servessa de ornamentu allu scientificulu articlu din „Fed.“ nr. 70.

Ei bine! dar' me vei ertá clarissime, ca si cu aici in „Fed.“ se-mi rectificu pucinu prostia si stupiditatea carea am comiss'o atunci, candu am affirmatu, cumca claritatea ta inca esci respunditoriu, chiaru si cu „pung'a“ (ca-ci asi' am dssu) despre faptele advocatiale si opiniunile juridice date in calitatea de advocatu allu celulu si jure consultulu capitulului. Argumentele melle sunt simple; sunt legile positive.

Deca cetitorii „Federatiunei“ ar' fi toti doctori in drepturi, dupa cumesci Claritatea ta atunci m'asiu indestulla a me provocá a'ci la cati-va paragraf d'in lege, lassandu ca se-si esplice insi-si cetitorii motivele cari me indemnara pre mine in adunarea consiliului administrativu a fundatiunei Siulutiane, de a redica prost'a si stupid'a assertiune, despre responsabilitatea Claritatei tale

ca advocatu si jure consultulu archidiecesei! Fiindu inse ca intre lectorii „Federatiunei“ se voru fi afindu multi, cari nu cunosc legile seu nu au legile la mana, si ca acesti-a, nu cum-va basati pre autoritatea se entifica a Claritatei tale se credia, cumca intru adeveru mare prostia si stupiditate a comissu cu celle disse despre responsabilitatea Claritatei tale, vei ertá, si va ertá On. publicu, se reproducu aici vr'o cati-va paragraf d'in legile, cari au vigore in Transilvani'a.

Anume l. Claritatea ta, dupa modest mea opiniune, esci respunditoriu ca advocatu pentru causele cari ti-le incredentieza cine va, pana si cu desdaunare, in tenorea §-lu 1012 Cod. civ. in carele se dice:

„Mandariulu e datoriu a rebonifica mandantelu daun'a causata d'in culp'a si ai dá de cate ori va cere ratiuni despre treab'a concediuta.“ 2. Claritatea ta e respunditoriu cu desdaunare pentru ori consiliu, carele-lu dai in calitatea de jure consulta allu archidiecesei de la care tu salariu ordinariu, pentru opiniunile juridice cari ti-se ceru, deca d'in culpa ori nesciintia vei da opiniune pre carea se voru bu acte, cari voru aduce vre o dauna archidiecesei; ba esci respunditoriu cu desdaunare ori carui omu, carui i vei dá chiaru fora respata vr'unu consiliu reu advocatiale sciindu ca acellu-a e daunosu pentru carui cellu ce ti-l'a cerutu.

Documentu este §. 1300 Cod. civ. carele suna „Unu preceptoriu de arte seu lucrulu e respunditoriu si atunci, candu pre langa remuneratiune, dá in obiectele arti ori sciintiei salle, d'in lipsa de luare minte, unu consiliu veteratoriu.“ Afara acestuiu casu, autorulu consiliului e respunditoriu numai pentru damnulu, pre care bunu sciintia l'a causatu, dandu consiliu seu. Ei! dara pote claritatea ta, vei tiene de prosti si stupidi si pre cei ce-au compilat Codicele civilu austr. Dar' se vedi ca si legile altoru staturi inca dispunu totu astfel d. e. Codicele francesu la §. 1539 dice „Mandariulu este indatoratu a essecuta mandatu atatu timpu catu este insarcinatu si e respunditoriu de daune-interesse ce a poté derivá d'in caus'a neindeplinirii lui era totu Cod. franc. la §. 1540. dice: „Mandariulu este respunditoriu nu numai d'ololu, dar' inca si de culp'a comissa in essecutarea mandatului. Pentru culp'a, candu mandatulu este fora plata, respunderea se applica cu mai pucina rigore de catu casu contrariu.“

Binevoiescu apoi Clarissime, a ceti §§. 39, 48, 52 si 53. ai regulamentului advocatiale ditto 10. Octobre, 1853. si cumca te vei convinge, cumca nu numai esci respunditoriu si materialmente pentru daunele cari le vei face ore cui-va ca advocatu d'in neglijentia ori culpositate, dara poti fi si dejudecatu la rebonificatiunecelloru-a, inca si pedepsitu, ba chiaru suspinsu din advocatia pre calle disciplina. Se-mi permitti, pentruca se fiu mai preceptu, se aducu done esemple.

3. Capitulu din Blasiu dá bunulu semu

FOISIOR'A.

Saturnu.

Scrutandu mai departe sistemulu nostru solare, aflamu cu unu telescopiu bunu, in una dopartare de 9 ori mai mare ca a pamentului de la sore, unu altu planetu, pre Saturnu — betranulu dieu alu timpului. Pre Saturnu lu-potemu cunosce de pre lumin'a sa cea alba intunecosa, ori mai bine dissu caruntia; dupa ce odata l'amu aflatu, lu-vedemu era-si usioru, ca-ce si-scaimba positiunea forte incetu.

Departarea medilocia alui Saturnu de la sore face 107 milioane de miluri. — Ca si celi alalti planeti, si Saturnu desemna in giurulu sorelui in timpu de 29.5 anni una elipsa, percurgundu in secunda numai 1.3 miluri, adeca de 3.5 ori mai pucinu de catu pamentulu. Privindu la sore de pre Saturnu, lu-vedemu de 90 ori mai micu in suprafacia de catu de pre pamentu, asi' dara lumin'a de pre Saturnu va fi chiaru pre la

amédi de 90 ori mai pucinu intensiva, de catu a pamentului, potemu dice ca acea lumina e ca si a pamentului inainte de ce innopteza.

Diametrulu cellu adeveratu alui Saturnu contine 17314 miluri, adeca de 10 ori mai multu de catu alu pamentului; suprefacia lui asi' dara va fi de 34 ori era volumulu de 906 ori mai mare ca a pamentului. Mass'a lui e numai de 102 ori mai mare ca a pamentului, prin urmare desimea lui e de 10 ori mai mica decatu a pamentului.

Pre Saturnu inca se afla trassure ca si pre Jupiter, dar multu mai late; colorea loru nu se distinge multu de a suprafaciei. In acelle trassure s'au observatu scaimbári insemnate, ceea ce ne indreptiesce se presupunemu, ca atmosfer'a lui Saturnu suferu revolutiuni multu mai insemnate ca a pamentului. Schröter si Herschel observandu polulu lui Saturnu, care are ierna, vedieru ca acellu-a e multu mai albu de catu cea alalta parte a suprafaciei; nu ne indoimu, ca acést'a provino d'in frigulu cellu mare, ce domnesce acolo, de ora-ce sorele e de

90 ori mai micu, si iern'a dureza 7.25 anni de ai nostri. Stelele, preste care trece Saturnu, devinu totu mai intunecate, pana candu se pierdu cu totulu in dossulu lui; de aici resulta, ca atmosfer'a acestui planetu catra suprafacia e totu mai desu. Pre Saturnu s'au mai vediu si nisece pete, cu ajutoriulu caror'a s'a constatatu, ca ellu rotescu in giurulu ossiei sale in timpu de 10.5 ore de alle nostre. Dillele si noptile sunt asi' dara ca si la Jupiter. Ecuatorulu lui Saturnu face cu callea sa in giurulu sorelui unu anghiu aproape de 30°, de unde urmeza, ca annutipurile sunt varie si nu mai egali ca la Jupiter.

De ora-ce rotatiunea in giurulu ossiei e asi' rapede, trebuie ca si polii sunt forte turtiti. Dupe cumu ni-spune Bessel, Saturnu are una forma sferoidica forte regulata si nu variabila, dupa cumu sustienu Herschel si Schröter. Turtirea poliloru e insemnata, esistendu intre ossi'a ecuatoriala si cea polara proportiunea 18:16.

De la inventarea telescopioloru, bolt'a coresca a trassu asupra-si atontineza astro-

nomiloru, si se pare ca nece unu planetu a produsu mai multa disputa intru constatarea forme esterne, ca Saturnu. Acesta s'au sputa a inchissu-o celebrulu astronomu Huyghens, prin opulu seu interesantu de anulu 1659 „Systema Saturnium.“ Huyghens arreta, ca Saturnu e incinsu de unu anu subtire si latu, carele oscileza liberu. Se itielege de sene, ca astronomii au studiat indata mai de aproape acelu anelu, si anulu 1715 observá Cassini, ca acellu-a e compozitu si concentricu cu Saturnu; anelulu saturnu e mai angustu, dar jace in unu plan cu celu internu; amendoue inse sunt de partite prin unu interspatiu, carele se asemeneá cu una panta intunecata. Alti astronomi constataru apoi, ca anelulu internu e mai limpede ca celu esternu, si ca pre se consteá d'in mai multe anele concentrice ca-ce pre dossulu se observa adesea nisece cercuri intunecate. Calculii de pamentu acumu ni spunu, ca anelulu esternu are latime de 2283 miluri era celu internu de 3708 miluri si interspatiuulu de 387 miluri de aici vedemu ca anelulu lui Saturnu a

Blasiu, 30. Sept. 1874.

(Continuare.)

Monastirea Parentiloru Basiliti d'in Blasiu inca in decursulu desfasurarii, ce au trebuit de necesse se urmèze dupa schimbulu facutu la Augustu 21. 1738. prin Imperatorele Carolu IV. la representatiunea Episcopului L. B. Joane Innocentiu Klein de Szád, prin care Episcopulu a datu Fiscului regiu Dominiulu de Gherla si de Alsó-Szombatfalva din Fagarasiu, tiente pan'atunci si prin Episcopulu de mai inante, — nu sciu si nu cautu cá in capu de 3000 fl. annui, séu inca pre langa unu ajutoriu de 3000 fl. annui d'in cassa publica (in collationele concambiali se dice: „1. „accedente ad id Pontificis consensu, praenominate Episcopus Fogarasiensis antelatum dominium fiscale Szamos-Ujvariense et integram totalemque possessionem Alsó-Szombatfalva in Districtu Fogarasiensi velut praemissum est sitam, ex collatione „nostra cum annuo Beneficio trium „millium florenorum per ipsum „Episcopum et eius praedecessorem hucusque tenta et possessa, cum omnibus suis iuribus et emolumentis Fisco nostro Regio resignet, ac irrevocabiliter in perpetuum remittat. E contra: 2. Pro eodem dominio „Szamos-Ujvariensi et possessione Alsó-Szombatfalva praeattactae Episcopo eiusque successoribus Sacrae Romano-catholicae Ecclesiae vero unitis ac undecim graeci ritus „ordinis Sancti Basilii Religiosis, nec non „viginti alumnis litterarum studio in Balasfalva „excolendis, et tribus pariter alumnis Romae in „Collegio urbano de Propaganda fide in perpetuum sustentandis, et quidem omnibus „his Sacrae Romano-Catholicae Ecclesiae vere unitis, cum beneficio annuo sex millium florenorum per modum perpetuae et „irrevocabilis Fundationis, Castrum, quae „Caput Bonorum et integrum Dominium Balasfalvense, optimo et nullo unquam tempore disputabili, aut in contraversia vocabili Jure ad nos haereditarium videlicet „Transilvaniae Principem devolutum, cum „omnibus suis iuribus, emolumentis etc. etc. „vigore Benignae Resolutionis Nostrae per „Cameram Nostram aulicam de dato in „hacce civitate Nostra Vienna Austriae „die 8. mensis Maii anni iam praeteriti 1737. ad regiam cancellariam nostram aulicam Transilvanicam intimatae „Benigne conferenda cedenda, et resignanda „duximus cum legali contra quaslibet legitimas impetitiones in fiscum nostrum Regium reservata, et nullatenus sive per „Episcopum sive per Religiosos infringenda „conditione. 3 ut ex specificatione Sex mille „flor. Ter mille flor. intertentioni et subsistentiae Episcopi deserviant quorum loco „vel pro quibus possidebit Episcopus antelati „Dominii proventus allodiales seu economicos opere et labore subditorum procreandos, una cum oenopoliis, censibus pecuniariis et in natura exigi solitis, item molendinum in Monora, et mediam partem foenorum ac Pratorum, quae cuncta pro se „libero usu fructuabit, ac de illis disponet;

„verum 4. undecim Hyeromonachorum Basilitanorum, viginti Alumnorum Balasfalvensium, et trium Romanorum fundatio „trium millium florenorum in universis „proventibus, praestiti Domini Balasfalva „et Peterfalvensibus, item media parte „Foeni, 57. Singarorum Censu, et allodialia „cura pecuaria in praedicto Túr erigenda „constituimus, et illis irrevocabiliter conferimus, ut proventus hi ab Episcopibus „separatim ab ipsimet Monachis administrantur, et ex eodem (póte in locu de et ex „eisdem) tam Hyeromonachi quam Alumnis „subsistere possint, quorum munus erit in „omnibus, juventuti, cura ipsorum commissae, optimo exemplo praeclucere, eamque „bonis moribus et litteratura, nec non idiomatibus in Provincia necessariis, quibus „conversari, et se cum Patriotis communitate „quanc, instituire, ut apta pro incremento Sacrae unionis cum Ecclesia Romano-Catholica in Scholis efformetur subiecta, — interim trium istorum millium „flor. repartitio taliter fiet et observabitur, „nimirum: uni Vicario 150 flor. duobus „Professoribus 250 flor. octo Basilianis monachis 800 flor. viginti Alumnis Balasfalvensibus 700 flor. tribus Alumnis Romanis in „Collegio urbano de propaganda fide Romae de „gentibus vitam monasticam professis, quorum „susceptionem et denominationem sive ex monasterio Balasfalvensi, sive ex aliis Graeci Ritus monasteriis in nostris Ditionibus sitis et „S. Romanae Catholicae Ecclesiae unitis, „Nobis, Successoribusque Nostris reservamus „computatis 12. Scudis Romanis menstruatim pro quolibet, annuatim vero circa 972 „flor. ex iis cedent, quarum Postarum ultima quot annis in paratis veniet ex proventibus decimalibus congreganda, et pro „tribus his Alumnis Romanis Statis Temporibus rite administranda, reliqua vero in „natura victui monachorum suppeditabuntur. Ex remanentibus denique 128 flor. „tractu temporis necessarius fundus imprius congeretur pro viatico Romam cunctum Alumnorum; pro reditu vero se declaravit Sacra congregatio de Propaganda, „quod ipsamet media suppeditare velit. 5. „Lignis focalibus etiam monachos intertenebit totum Dominium, et molendina eorum, „dem monachorum in bono statu conservabuntur.“ — ce am aflatu de lipsa de a „citá pentru cá se se véda lucrulu d'in radecina, ca in ce forma se dice mor'a de la Blasiu basilitana, si ca Dominiulu metropolitanu séu a Blasiului, intregu, este detoriu a dá lemnele de lipsa atátu pentru cea d'in Petrifaleu, precumu s'a vediatu, éra basilitana; si cine nu scie mai de aprópe, acellu-a nice inehipuire nu pote avé despro acea, cumca cáta padure se consume mai vertosu prin sustinerea gaturiloru acestoru mari, suportarea carei greutati nu putiena grige i-face guvernului archidieceasanu, — dicu: prin care Episcopulu a datu acelea duce Dominiu mai mice pentru Dominiulu mai mare allu Blasiului, devenindu in posesiunea morei d'in Blasiu: acest'a in 1851 a spelat'o si a duss'o Ternava-mare essundata. In contractulu legatu cu Negutatoriulu

d'in locu T. (Covrigu prin repausatulu Metropolitanu in Ianuaru 30. 1856. Nr. 51/praes. cá C. se restaureze acca mora in 2. anni, capetandu numai lemnele ce potu da padurile si apoi in capulu spesloru de restaurare s'o folosesc 10 anni dup'olalta numai pentru cate 400 fl. m. c. arenda annuala; dicu: in acellu contractu nu s'a prevediatu inaltimea, la care trebe se se aredice gatulu. — C. pote la aredicatu catu de bine, cá se-i amble mor'a catu mai tare.

Ce necesari a avutu C. cu Blasienu si Vezeni vecini pentru inaltimea afirmata, si póte si dovedita de pré mare a gatului cestiuat, in acest'a precumu in modulu complanarei acelor'a nu me inmitu; pentruc'a n'am avutu lipsa ale studiá, si nece nu s'aru tiené strinsu de intrebarea mea.

Aflu si am aflatu, cá de la 1. Febr. 1868. a urmatu in arenda acelei mori lui C. altulu, adeca S. M. pentru un'a suma annuala de 5024 fl. arenda pre tempulu pana in capetulu annului 1870.

Contractulu lui S. M. este legatu pre bas'a conditiuniloru de licitatiune precumu se spune in ellu, si d'in partea Fondului proprietariu in 1868. Ianuaru 31. este subscrissu numai de Rss. D. T. Cipariu cá adm. alu Fondului Vasilitanu.

In acestu contractu nu numai nu se staveresce éra inaltimea lazului séu a Gatului, ci in punct. 12 se stipuleza chiaru, ca gatulu trebe se fia sustienutu in statulu quo.

Mai departo in punctele 17. si 18. a acestuia-si contractu se staveresce cellu mai nemarginitu dreptu pre sam'a fondului proprietariu fatia de arendatore, — cá adeca decumva nu si-aru implini arendatorele punctuatu, macaru si numai ore care d'ntre conditiunile contractuali, fondulu se nu fia detoriu, nice a pre insoiintiá pre arendatore, ci simplicemente a annihilá contractulu; — va se dica, a-se pune in folosinti'a ulteriora a morei sale: pentruc'a annihilarea contractulu fara pre insoiintiare atát'a insemna, — si inca alu trage pre arendatore si la respundere pentru possibil'a dauna casiunata.

Si acest'a pre ingrigire se vede de tare escusabila; pentruc'a fondulu trebe se fia assecuratu de un'a parte, ca venitul lui, pre care conteza pentru sustinerea inventiamentului publicu cu securitate, i-va si incurge de securu; deci numai cu impede care possibilu pentru tienerea cassei salle publice se pote lassá assecuratu numai de discretiunea unui ori altui arendatore cá individuu privatu, candu precum vedemu, cáti si in câte moduri cludu pre proprietari; ori de discretiunea administratiunei chiaru si a justitiei de pre la noi, care e remediuu ultimu, si pana la sosirea vindecarei prin ellu, mai demulte ori crepa callulu tiganului.

Io am venitu in coce in 23 Maiu 1870. aici am aflatu tote actele remase dupa repausatulu G. C. mestecate la olalta private advocatiali cu de cellea dominiali, aruncate in dulapulu Cancellistului judetialu de aici, si in cuartirulu lui privatu, cá preluete in mass'a dupa mortea antecessorelui

alui din Cutu in arenda cutarui omu anni. In contractu s'a stipulatu, cá ponderea essacta a ore carei-va rate de a dissolve contractulu. Arendatorulu in primu respunde arenda regulatu a prima din allu doile annu inse, nu o ánde la timpu. Capitulu ti-cere consi-juridicu: cá ce e de facutu? Claritate, fora de a reflectá la dispusitiunile 19. Cod. civ. care dice „fia cine, care crede vetematu in dreptulu séu, arentulu de a-si dá plansorea la autoritatea tituita prin lege. Cellu ce, lassandu la o autoritatea, si-va satisfacé singuru, e mandietoriu pentru acést'a,“ — dai conu cá arendatorulu morosu sé fia datu poterea afara din bunu. Acést'a se si inbla. Espossiunatululu, basatu pre §. 339. Cod. civ. carele ecca cum suna „Ori de ce va fi possessiunea, nu e ertatu níni a o turburá de capulu séu. Cellu titutu in possessiune are dreptulu de a de la judecatoriá cá se fáca a incetá curarea si a i-se rebonificá damnuulu probatu,“ — castiga a fi repusu in possessiune si a i-se rebonificá daun'a. Acumu essime, stái strimbu si judeca oblu, cine respundietoriu pentru asta dauna? Unu esemplu. Fundatiunea Siolutiana are imprumutu 5000 fl. cutarui proprietádin comitatulu Albei-inferiore, cari sunt bulati primo loco pre unu bunu carele unu pretiu de 20,000 fl. In acestu conu acumu se compuna nouele cárti fundie. Dupa depunerea acelloru-a la tribunalu, directiunea fundatiunei te insarceza, cá sub terminulu edictalu sé la tribunalu transpunerea dreptului acariu din cártile vechie de intabunene in nouele protocoelle funduarie. Cladica ta neglegi a face acést'a in terlu edictatu. Te previnu inse altii cu 20,000 fl. bunulu se vinde in licitatiune fundatiunea devenita din loculu primu cellu ultimu nu primesce nemica. Spune unu, ore prostia si stupiditate ar fi déca fundatiunea ar' cere de la Claritatea ta daunare?

Logea te obliga la desdaunare si fundica déca ar' cercá, ar' si castigá desdaunarea.

Apoi chiaru si responsabilitatea morale, carea nu te feresci, inca involve in sine egamentulu de a rebonificá altoru-a daun'a data. De mi-aducu bine aminte, in moa crestinesca eu asiá am invetiatu, cá si licu peccatulu numai astfelu lu értá, déca a facuta deapropelui nostru, o si rebonamtu dupa poteri.

E ambitiune nobila a-si aperá onorea amata, este inse superbia desiarta, chiar' ce la unu doctoru in drepturi, a numiin amia s'a cu unii, — pre altii prosti si didi. Poi scii, clarissime, ce dice proverbu italianu? „La superbia e figlia della carantia.“ Era unu altu proverbu totu anu dice: „Non fa 'l frate l'abito, ne il sofo la barba, ne la toga il dottor.“

Altecumu sumu cu tota reverenti'a, allu citatei talle stimatoriu.

Josifu Popu.

latime de 6378 miluri. Diametrulu seu perutu contine 38090 miluri si periferia ana 119663 miluri. Grossimea anelului se scie securu; Herschel j. o computa in miluri, de unde ar' urmá apoi, cá volulu anelului contine 13980 milioane de cubice, adeca de 5 ori mai multu cá entulu; unii o computa mai mare, altii mica.

Anelulu acest'a inca si-capeta lumin'a a sore, si umbr'a, ce o dimite pre Saturnu, s'au acestu-a pre densulu, ne indreptate se afirmámu, cá si elu e corpu opacu, amenea globului pre carele lu incungiura. E probabilu, cá anelulu e compusu d'in multe anele, care tote formeza anelulu; unii o computa mai mare, cumu si cu atorulu lui Saturnu. Bond d'in Cambridge sustiene, cá constitutiunea anelului variabila, de unde apoi sustiene mai de unu, cá totu anelulu se afla in stadiu fluidu pentru stadiulu fluidu pledeza si observanile, ce le-a facutu Lassell pre insul'a a cu unu telescopiu de 20 urme; Las-

sell dice, cá pr'in anelulu internu se vede bene Saturnu. Venitoriulu inse ni-vá chiarificá mai bene despre stadiulu anelului.

Bessel dice, cá anelulu formeza cu ecliptic'a unu anghiu de 28°, d'in care cauza atatu pre soro cátu si pre pamentu ellu appare cá una ellipsa, de si are forma cercularia. Ellips'a inse e variabila; ossi'a cea mare e constanta, dar cea mica pote scadé pana la una marime infinitu de mica; de aici resulta, cá anelulu ni appare si in forma derepta, candu adeca nu-lu vedemu de locu. Considerandu, cá atátu pamentulu, cátu si Saturnu se misca in giurulu sorelui, ne potemu intipoi in lips'a figureloru, ce forme differite pote se íce acellu anelulu.

Anelulu inca are atmosfera, chiaru cá si globulu, pre care lu-incungiura, asemenea munti, despre cari Schróter dice, cá ajungu pana la inaltimea considerabila de 200 miluri; observamu aici, cá acei munti nu suntu cá ai pamentului, cá de alta natura. Muntii acestia i-potemu considera cá

una catena de trabanti ai lui Saturnu, carea formeza acellu anelulu; acesti trabanti, fiendu espusi la atractiunea sorelui si a celloru optu trabanti, ce insociescu pre Saturnu, firesce cá voru sufferi oscillatiuni mai mari seau mai mici. Ei au condussu pre Herschel la ide'a sé cerce, deca anelulu rotesce in giurulu centrului seu ori nu; si in adeveru a si aflatu, cá rotatiunea acest'a ie intimpla in 10.5 ore, adeca in una forma cu a lui Saturnu. Dar' e si necessitate imperativa cá se rotesca, de ora-ce la cea mai mica scaimbare, anelulu s'ar desface de olalta, centrulu lui de gravitatiune s'ar departá de alu lui Saturnu, si fora indoiela ar' trebui sé se surupe, se cadia pre planetu, ceea ce nu se intempla.

Considerandu departarea cea mare a lui Saturnu de la sore, considerandu volumulu seu gigante, si anelulu cellu de 29.5 ori mai lungu in periferia, de cátu cerculu massimu alu pamentului, considerandu mai departe rotatiunea cea mare in giurulu ossiei si turtirea poliloru; de si locuitorii lui

Saturnu vedu pre bolt'a ceresca continuu anelulu amintitu, si afora de acea optu trabanti, totu-si nu bucurosi ni-amu scaimbá locuinti'a cu ei. Dille numai de câte 5 ore, anutimpuri de 7.5 anni de ai nostri, atáte intunecimi de sore prin anelu si afora de acea una lumina atátu de debila, in adeveru cá nu s'ar unu de locu cu natura nostra. Dar' nu e indoiela, cá atotu-poternicia Creariului a medilocitu, cá si ei se guste d'in bunetatile lui cá si noi, prevediendu-i cu una asiá natura, cá ceea ce ni-ar' iniorá si pote ohiaru prepedi pre noi, aceea se fia pentru ei unu ce placutu si incantatoriu, cá astu-feliu si fientiele lui Saturnu se venereze cá si noi pre acellu-a, carele a sciutu se semene atáte varietati in universulu celu nemarginitu.

(Va urmá.)

T. Ciocnea.

meu cu ocasiunea inventarei si luarei casului de morte.

Inca si acum, dupa ce io prin separarea lucrurilor deosebitelor Dominic, — ce inca totu se continua cu [incetului, precum obvinu lucrurile vechie — am introdusu ce-va-si ordono: cellu ce mi-va urma mie va vedé cumca pre ce perine molli se odichnesce Iurium inspectorele si Advocatulu dominale allu Archi-dieceesi nu numai candu intra cá nou, ci chiaru si dupa câti-va anni, in carii me affu io acum cá atare. — Decumva nu se va adá vre-unu modru, cá acestu officiu se capete unu acuatariu, si unu cancellistia, — prin ce apoi cu morte ori stramutarea jurium inspectorelui n'aru remané totu-si chiaru impedeate d'intr'o data atâtea affaceri.

Capetulu annulu 1870. se apropiá, si io despre mori scieamu numai atáva, cá cea d'in Petrifaláu o tiene in arenda Bretter — adeca Domnulu Danila a lui N. M. de care asiá mare gele l'a luat, — care se laudá continuu, cá in ce stare buna tiene acea mora, si cá in privintia reducerii gatului (iadiului) acelei-a essiste deja una mesura mai prospeta a comitatului cetatiide-Balta, — si cea d'in Blasiu o tiene erasi in arenda S. M.

Despre aceast'a d'in Blasiu inca mai audissemu candu intr'unu locu, candu intr'altulu vaierandu-se si unii si altii, cá i-este pré susu gatulu.

Evenissera dara lips'a sê facu pregatirile tienetorie de sfer'a mea pentru elocarea acestoru ambe mori de la 1 jamariu 1871. inainte, ce mi-s'a si demandatu de ven. consistoriu.

Fiindu insu-mi de principulu, cá elocarea arendatitia a averiloru publice cá mai usioru escusabila este de a-se face pre callea licitatiunei publice: tienendu in vedere contractele precedente am compusu Conditiiunile de Licitatiune deservitorie pentru ambele mori, si le-am substernutu la Vener. Consistoriu spre aprobare, care dupa discutare, mai essaminarea loru prin comissiune si facerea de unele schimburi in elle: in 28. nov. 1870. Sub Nr. 1531./870. Cons. le aprobá, si emisise Comissiunea licitatoria in person'a Rss. D. E. Vlass'a can. metr. si a mea precumu, de nu me insiellu, inca de mai inainte dispusesse si publicarea terminulu de tienerea acestei licitatiuni.

In acelle conditiiuni cari au devenitu apoi de Contractu arendatitiu pentru ambele mori, anumitu meriteza a se sci contientulu punctulu h., si i., d'in §. 5. unde arendatorelo morii d'in Petrifaláu se obliga cá pana in 1 Maiu 1871. in spese proprie sê scobora eadiulu cu 1' si 7'', precumu si cellealalte parti alle morii încátu s'aru recere dupa sciintia tehnica; era arendatorele morii d'in Blasiu, — d'in preingrigire, — se obliga, ca la casulu, care inca nu subversoza dar' e possibilu decum-va adeca pr'in v'r'o dispusetiune s'aru dispune scoborirea gatului: acest'a sê-lu sloboda singuru in spese proprie la afundimea receruta si conformu apoi si mor'a cu cellealalte apportinentie alle ei, capetandu numai materialulu de lipsa d'in paduri; si contientulu §-ului 6. prin care se indreptatesce fondulu proprietariu, cá prin emissulu sêu, pre contulu arendatorelui sê pota face totu, ce arendatorele si dupa admonitiunea-i data de inspectorele bunulu Fondulu proprietariu, a intrelassatu, ba si in restempulu arende (adeca d'in 1. Ianuariu 1871. pana in 31. Decembre 1873) sê pota desfiintia obligatiunea arendatitia fatia cu arendatorele, si dupa preinsciintierea arendatorelui despre acesta giurtare inainte aloru duoi martori, ori prin epistola recomandata, sê pota elocá mor'a devenita libera pre callea unei noue licitatiuni tienenda in intielessulu acelloru-a-si conditiiuni; fiindu detoriu arendatorele astfelu eliminatu a restitui Fondulu proprietariu tôte spesele elocareii noue, si ai suplini scadiementulu eventualu din summ'a fosta de arenda, si neavendu dreptu la plusulu ce pôte aru rezultá, — candu nu si-aru implini punctualu cutare detorintia, ca-i-este prescrissa in aceste conditiiuni de licitatiune, sêu aru in-

trebuintia mor'a essarendata cu dauna proprietariului.

In punct. c., din §. 5. a fostu apoi arendatorele obligatu: summ'a arendatitia de 1½ annu a o dá de cautiune pentru assecurarea implenirei obligamentulu sêu, in bani gat'a, ori in obligatiuni de statu dupa Cursu, ori in ipoteca pupillara, — pana in 15. Ianuariu 1871.

In 7. Dec. 1870. s'a tienutu licitatiunea publica, si mor'a din Blasiu a luat'o Daniel Bretter cu fiiu-sêu sêu Iosifu si Mihaiu Rossmann din D. szt. Márton, (alle unsere Leute), pentru 5500 fl. annuali; éra mor'a Petrifaláu compani'a R. M. P. pentru 2702 fl. annuali.

Prin urmare M... care tienusse mai inainte mor'a de la Blasiu, — in Comp. cu R. P. a devenitu arendatorele morii din Petrifaláu, si Bretter Daniel, care tienusse mai inainte mor'a de la Petrifaláu, — in Comp. cu fiiulu si cu Rossmann, a devenitu arendatorele morii din Blasiu, cáte pre 3 anni de la 1-a Ian. 1871. numerandu-se.

Intre conditiiunile contractelor arendatitiae de mai inante, si pentru un'a si pentru alt'a mor'a a statutu, cá arendatorii sunt detori a le restitui acellea in stare buna.

In conditiiunile licitatiunei de acumu apoi, se intielege de sine, cá pre langa obligarea arendatorelui se sê restituie mor'a in stare buna cu finea tempului de arenda, — differintia, ce s'aru dovedl pre calle officiala la preluare intru un'a stare buna si starea presente la fiesce care móra in bani, s'aru cedatu arendatorelui nou, cá s'o póta incassá ellu pre sam'a s'a de la fostulu arendatore.

In 29. 30. 31. Decembre cu intrevenirea judetieloru d'in Blasiu si Balcaciu, s'a tienutu oculatiune si preste una si preste alt'a d'intre mori, si differintia s'a constatatu, éra respectivete Protocolle dedusse asup'a oculatiuniloru au intratu si la unulu si la altulu judetiu cercuale, devenindu prevediute intr'acolo, ca partile interessate si-le potu scoate in copia autentificata.

Deci, d'in partea fondulu proprietariu s'a implinitu strictu facia de arendatori, ce a fostu acell'a detoriu in intielessulu contractulu nou arendatitiu.

Acumu dara s'a acceptatu ca sê implinésca si arendatorii, ce au fostu ei detori. cá adeca intre altele pana in 15 Ianuariu sê depuna cautiunea la cass'a fondulu.

Mai este de insemnatu, cá Bretter si M. carii acumu adeca si-stramutassera locurile, erau, si pote mai-sunt speculanti mari rivali unu'u altui-a, si cá mor'a de la Petrifaláu, despre care, precumu am amen-titu mai susu, affirmá Bretter in continuu mai inainte cá este in stare forte buna, si ambla ca unu orologiu, la oculatiune s'a aflatu a fi in stare cátu de bine desolata.

Acest'a impregiurare in cercurile data-torie de tonu încátu la fondulu proprietariu, a atrassu asup'a lui Bretter ce-va-si umbra in privintia onestitatii lui, care acumu devenisse in mor'a d'in Blasiu, positiune mai insemnata.

Astfelu staeau lucrurile, candu Bretter et comp. forte tardu dupa trecerea dillei de 15. Ian. a venitu la mine cu rogarea sê-i facu cellea de lipsa cá advocatu cá sê se pretiúesca unele realitati de alle lui Rossmann d'in D. Szt. Márton, carii se servesca de cautiune.

Io l'am facutu attentu de locu, cá lucrulu de care are ellu de lipsa, cá estraprocessualu, care lu-pote face si unu neadvocatu deca lu-va sci, io inca lu-potu quidem face, care mi-essercezu liberu advocatur'a, si pentru plata i-voiu face suplicelle de lipsa pentru essoperare de pretiune judecatorésca, pentru intabulatiune, si apoi conceptele pentru obligatoriele prestatorie si assignatorie de cautiune; dar' i-am adassu, cá sê nu se amagésca óre-cumu in privintia urmariloru, ce pote sê traga dupa sine impregiurarea, cá n'a depusu cautiunea la tempulu sêu, care aru fi potut'o depune si in bani gat'a, ori in obligatiuni de Statu; pentruca io cá jurium inspectore stau sub dispusetiunea consistoriului, si se pote intemplá sê capetu óre-cari demandari referi-

tórie la intardiarea lui cu depunerea cautiunei; si atunci apoi nu va avé inaintea mea nice sê-i facu scriptele pentru plata, cá dóra Ven. Consistoriu totu-si va fi cu bagare de sama la suplic'a sa pentru prelungire de terminulu de presentare de cautiune pana candu va poté essoperá intabulatiunea.

Si i-am facutu scriptele. — Cine are praxsa in astfelu de lucruri, scie cátu de cu greu si indelungatu merge darea unei cautiuni pupillare; cu cei nepriceputori n'am sê-mi facu vorba multa.

(Se va continuá).

Brendusianu.

VARIETATI.

(Societatea academica „Petru Maioru“ din Pesta) si-a tienutu dominec'a trecuta siedintia de reconstituire, alegendu-si de presiedinte si pentru viitoriu pre zelosulu june d. Gavrilu Mihali.

(Inaintári) Colonelulu Vil. Popu d'in legiunea de pedestri Nr. 31 inaintatu la gradulu de trupe leg. de ped. Nr. 19. — Majorulu Vasiliu Puscaru d'in leg. de ped. Nr. 79. inaintatu la gr. de locoteninte colonelu in leg. de ped. Nr. 69.

(Numire) Samuilu Stoica este numitu officiale de contributiune de class'a VII. la derectiunea financiaria d'in Sabiiu.

(Despartimentulu X.) allu Asociatiatiunei Transilv. pentru liter. si cult. poporului rom. va tiene adunarea gener. semestr. in comunitatea Berehiesiu (comitat. Clusiu) la 25. Octobre, an. c. st. n. † (Necrologu.) Petru Capetianu natu in a. 1818, in oppidulu montanu Docnecea — pretur'a Boccei, fostu docinte-cantore gr. cath. in Logosiu de la a. 1847—1858. éra de la acellu tempu pana in 1872. cantore primariu la beseric'a cathedrale de acolo, — dupa unu morbu greu de doi anni in 22. Sept. a. c. st. n. in Zorlentiu-mare si-a datu sufletulu in manele Creatorelui. Repausatulu a fostu unu cantore besericescu si tipichistu insemnatu ca si carele asta-di la ss. nostre beserice nu multi sunt. Apoi pictoru de la natura, carele de si n'a frecventatu academi'a de pictura a desfasuratu totu-si unu talentu admirabile in pictura. Operele salle sunt iconele besericesei la particulari vreo cáte-va si profane; avea abilitate si in desemnarea portretelor. Éra si auritoriu. Lu deplangu fiiu-sêu Constantinu Capetianu parocu gr. cath. in Iclod'a apoi soci'a Rosalia, fi'a Iuliana marit. Velceleanu in Zorlentiu-mare si cinci nepote. Fia-i tierriin'a usiora si m mori'a binecuventata.

† (Necrologu) In lun'a Septembrie an. curr. au repausatu in Domnulu prea demnulu preutu romanu gr. cath. d'in Gambutiú Gavriila Bogatianu. Defunctulu preutu a fostu dotatu cu frumose sciintie si cunoscentie, in ducerea sublimulu si sacralu officiu a fostu cu cea mai acurata si regulata satisfacere: a iubitu baserec'a si natiunea mai pre susu de tote, pentru cari au fostu paratu a-si sacrificá lotu si tote. Au numeratu 42 anni ai vietii, éra a preutiei 17. anni. Lu gelesce famili'i-i orfana, doue sorori — iubitulu si iubitorulu nepetu, lu gelescu cunoscutii si amicii lui, deci sê-i dicemu „Fia-i tierriin'a usiora si amintirea lui in eternu.“ Vamosiu-Odriheiu, 2. Oct. 1774. Nic. Maioru parocu gr. cat.

Sciri mai noue.

Berlinu, 21 Oct. Statulu principale allu administratiunei militari pre a. 1875. se comunica consiliulu federale, summ'a totale a erogatiuniloru face 320 millione marce imp. deci cu 51. mill. mai multu ca in an. prec.

Zagrabia, 22. Oct. Regele sanctioná legea pentru instructiunea populare. — Episcopulu Strossmayer plecá asta-di cátra Diacovar. La gara érá adu-

nati: primariulu Voncin'a, consiliulu comunale, membrii camerei deputatiloru, rectorulu universitatii cu profesorii si multime de poporu cari salutara cu entusiasmu pre episcopulu.

Vienn'a, 22. Oct. Inaintarile milit. pre Noembre sê publicara. List'a e mare decátu tote celle de pana acum. Fura numiti 9 locotenenti de marescalci campestri, 23 majori-generalii, 27 coloneli, 37 locot. de colon. 56 majori — la pedestrime: 40 capitani de Clas. I. 73 capit. 280 locotenenti primari. 196. locot. — Inaintari a fara de tour de a dou'a categoria nu se fécera.

Bern, 22. Oct. Consiliulu nationalu decise cu ocasiunea desbateriloru a sup'ra organizatiunii milit. a descinde unu cursu de invetiamentu pentru studiele militari scientifiche la politehniculu de Zurich.

Paris, 22. Oct. La alegerile de presiedinti ai consiliiloru generali (municipali) conservatorii capetara 53 presiedinti d'in 86.

Madrid, 22. Oct. Carlistii paresira provincieles Alicantea si Murci'a; incercarea mai recinte a lui Alfonsu d'a trece riulu Ebru, fu impedeata.

Nou-Iorcu 22. oct. Sciri d'in Mexicu spunu cá Germani'a staruesce a capetá unu locu de colonia si pentru acesta a primi unu imprumutu de statu a Mexicului. — Recolt'a sacharulu estu-timpu este cea mai buna de la 1861 in coce.

Carlovetiu 23. oct. In siedintia de asta-di a congressulu se primira cu mare majoritate de voturi si cu pucine modificatiuni 20 articli d'in statutulu congressuale dupa proiectulu comissiunei.

Vienna, 23. Oct. D. Payer arréta intrun'a scriessore cátra diuarie cá tote deliniaturele geografice publicate pana acum despre tierr'a lui Franz-Iosefu, sunt neesacte si nedemne de crediementu. (Se pare cá marele ciocoboru se va reduce la unu ne mai pomenitu humbug judanostrungurescu si cá intrepidii nostri calletori polari au descoperitu tierr'a lui Pap János a Ursulu d'in Camciat'a.)

Madrid, 23. oct. Lozanu batutulu chef allu Carlistiloru in fug'a sa cadiu in manile guvernulu.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu la class'a 1-a a scolei nou zidite comunali in Siusanovitia comitatulu Temesianu se deschide prin acést'a concursu pana la 26. oct. 7. nov. a. c.

Emolumentele sunt 300 fl. leafa annala 4 orgii de lemne, afara d'acést'a locuinta libera in edificiu nou scolare cu gradina de 600 □° si folosirea unei livedi de jugero. —

Doritori d'a ocupá postulu acest'a sunt avisati recoursele loru cu testimoniu de calificatiune si atestatu de moralitate pana la 25. oct. 6. nov. a. c. subserisulu scaun comunulu in Siusanovitiu poste ultima Cihseteu a le tramite.

Limb'a propunerii e cea romana.

De la scaunulu scolare comunulu in Siusanovitiu la 23. sept. 5. oct. 1874.

Stefanu Bocu,
presiedinte.

ALESSANDRU ROMANU

Propriet. edit. si red. respundiet.